

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
postmottak@bld.dep.no

Oslo, 25.03.2015

Vår ref.
57198/HS48

Deres ref.
15/453

Høringssvar - Utredning av behovet for et utvidet vern mot diskriminering på grunn av alder

Barne-, likestilling- og inkluderingsdepartementet har sendt på høring rapporten "*Utredning av behovet for et utvidet vern mot diskriminering på grunn av alder*", skrevet av advokatene Else Leona McClimans, advokat Malin Renate Ranheim og advokat Ph.d. Helga Aune. I rapporten anbefales det å lovfeste et forbud mot aldersdiskriminering også utenfor arbeidslivet.

Arbeidsgiverforeningen Spekter støtter ikke forslaget om lovfesting av et generelt forbud mot aldersdiskriminering da verken rapporten eller øvrige faktagrunnlag underbygger behovet for slik lovregulering.

Ikke behov

Etter Spekters oppfatning kan ikke rapporten danne grunnlag for noen ny lovregulering. Det fremkommer tvert i mot at det er funnet lite som kan begrunne et slikt behov.

I Irland og Sverige som har innført diskrimineringsvern utenfor arbeidslivet har det ikke vært på grunn av behovet, men ut fra tankegangen om likebehandling og at alle mennesker uavhengig av ulike karakteristika skal behandles likt.

I 2009 hadde vi et grundig arbeid om temaet i NOU 2009:14 "Et helhetlig diskrimineringsvern". Utvalget vurderte det slik at å innføre et generelt forbud mot aldersdiskriminering på alle samfunnsområder ville medføre at rettsutviklingen i for stor grad ville bli fastsatt gjennom rettsanvendelse i forvaltning og rettsapparat.

Utvalget konkluderte i sitt lovforslag med at forbudet mot diskriminering på grunn av alder kun skulle gjelde i arbeidslivet. I det store og hele bekreftet også høringsprosessen en slik konklusjon.

Ingen internasjonale forpliktelser

Norge har heller ingen internasjonale forpliktelser i konvensjoner e.l. som tilsier en slik utvidelse av diskrimineringsvernet. I EU har det vært arbeidet med et direktivforslag om utvidet diskrimineringsvern blant annet på grunn av alder utenfor arbeidslivet. EUs foreslåtte direktiv ble imidlertid lagt bort i 2009. Alder er heller ikke etablert som særskilt grunnlag i noen FN-konvensjon.

Saklig forskjellsbehandling

Spekter mener videre at en slik regulering vil kunne virke stigmatiserende og gjøre alder til et særskilt tema i alle sammenhenger. Det vil dessuten kunne skape kunstige og uheldige motsetninger mellom aldersgrupper og generasjoner. Spekter mener at forskjellsbehandling på grunn av alder langt oftere enn andre diskrimineringsgrunnlag er saklige og at alderskriteriet i utgangspunktet er sosialt og kulturelt nøytralt. Alder er heller ikke i samme grad grunnlag for diskriminerende rolleoppfatninger slik som f.eks kjønnsroller.

Prosessdrivende

En slik lovfesting vil også være prosessdrivende, og det er ikke mulig å forutse de økonomiske og administrative konsekvensene av en slik rettsliggjøring.

En slik lovregulering kan skape urealistiske forventninger om hva det er mulig å oppnå. I dag er det etablert lovregler mot aldersdiskriminering i arbeidslivet. Siden disse reglene ble etablert er det fremmet i underkant av 35 saker for Likestillings- og diskrimineringsnemnda. En gjennomgang av sakene viser at bare 25 % får medhold i sin påstand om at de er diskriminert. Mange av sakene viser dessuten at den som hevder å være diskriminert ikke en gang klarer å snu bevisbyrden (dvs sannsynliggjøre at det kan ha forekommet diskriminering).

De fleste som ikke får innvilget søknader, nektes et gode eller lignende, vil kunne klage og påberope aldersdiskriminering med den begrunnelse at den som ble foretrukket er eldre eller yngre. Ordninger og regelverk som knytter rettigheter og virkninger til alder er gjerne saklige, men det kan likevel reises klager og søksmål som krever store ressurser.

Dersom det skulle innføres ulike unntaksregler, vil disse fort kunne bli kompliserte og dermed vanskelige å praktisere. Som vist ovenfor finnes det lite erfaring fra andre land å se hen til.

Andre virkemidler

Dersom man likevel mener at diskriminering pga alder er et så utstrakt problem at det må iverksettes særskilte tiltak, bør ikke slike tiltak omfatte ytterligere lovgivning. Dette et område som er dårlig egnet for rettsliggjøring, men som derimot vil være bedre egnet for tiltak med sikte på å endre holdninger mv.

Konsekvenser for næringsliv og forvaltning

Spekter mener at en slik regulering dessuten kan påvirke rammebetingelser på en svært uforutsigbar måte, blant annet innen helse, transport, bank og forsikring.

Spekter reagerer på at rapporten blir sendt på høring uten en grundig konsekvensvurdering. Rapporten inneholder kun noen få linjer der forfatterne mener at en innføring av et forbud mot aldersdiskriminering utenfor arbeidslivet ikke vil medføre samfunnsøkonomiske konsekvenser fordi de offentlige eller private parter ikke påtar seg nye forpliktelser eller omkostninger. For Spekter er det underlig at dette bare konstateres uten noen nærmere vurdering.

Spekter legger til grunn at utredningsinstruksen gjelder i denne saken og reagerer på at den ikke er fulgt.

Vi minner om forslaget til et "Regelråd for næringslivet" nettopp har vært på høring, og at det der er påpekt at utredningsinstruksen altfor ofte ikke følges ved at utredninger mangler tilfredsstillende konsekvensvurderinger. Dette er alvorlig, særlig i høringer som denne der det foreslås en vidtgående lovregulering av et alminnelig vern mot aldersdiskriminering.

Med vennlig hilsen
Arbeidsgiverforeningen Spekter

Kristin Juliussen
Juridisk direktør